

Nr 4.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar; given Stockholms slott den 3 januari 1933.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar.

GUSTAF.

K. Schlyter.

Förslag

till

L a g**om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar.**

Härigenom förordnas, att 91 § lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar, vilket lagrum ändrats genom lag den 3 augusti 1929 (nr 261), skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

91 §.

Vad i denna lag är föreskrivet skall ej äga tillämpning å:

- 1) sparbanker;
- 2) förening av trafikförsäkringsanstalter, vilken av försäkringsinspektionen godkänts att handhava för anstalterna gemensamma angelägenheter;
- 3) sjukkassor, understödsföreningar eller andra försäkringsföreningar;
- 4) de föreningar för anskaffande av lån mot säkerhet av inteckning i fast egendom, å vilka gällande bestämmelser om hypoteksföreningar eller om bostadskreditföreningar äga tillämpning.

Ej heller — — — särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft omedelbart efter utfärdandet.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementets ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 december 1932.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, framställning från Föreningen för gemensamt lagenligt trafikförsäkringsansvar *om ändring i 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar* samt anför:

»Enligt lagen den 10 maj 1929 (nr 77) om trafikförsäkring å motorfordon är ägare av motorfordon, som brukas i trafik här i riket, pliktig att taga och vidmakthålla trafikförsäkring å motorfordonet. Försäkringen medför rätt för den, som på grund av skada i följd av trafik med fordonet här i riket enligt lag är berättigad till skadestånd av fordonets ägare, brukare eller förare, att utbekomma skadeståndet av försäkringsgivaren. Trafikförsäkring må, förutom av anstalt som inrättats av staten, meddelas endast av försäkringsanstalt, som därtill erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd. Kungl. Maj:t äger att vid meddelande av dylikt tillstånd föreskriva de villkor och bestämmelser, som utöver de i trafikförsäkringslagen givna prövas nödiga, så ock att eljest meddela de särskilda föreskrifter i fråga om tillsyn å sådana anstalter, som finnas erforderliga. Är, då skada timat i följd av trafik med motorfordon, trafikförsäkring, som enligt lagen bort finnas, ej å fordonet gällande till förmån för den, som lidit skada, eller kan ej utrönas genom vilket fordon skadan förorsakats, äro enligt 21 § samtliga de försäkringsanstalter, som äga meddela sådan försäkring, en för alla och alla för en gent emot honom ansvariga, såsom om dylik försäkring varit av dem meddelad; dock äro anstalterna icke ansvariga gent emot den, som försäkringsplikten ålåg. Försäkringsanstalterna emellan skall den sålunda fastslagna ansvarigheten fördelas efter särskilt angiven grund.

I det vid propositionen nr 201 till 1928 års riksdag fogade, av särskilt tillkallade sakkunniga utarbetade förslag, som legat till grund för trafikförsäkringslagen, hade i 16 § upptagits bestämmelser motsvarande 21 § trafikförsäkringslagen. I motiven till förslaget omnämnde de sakkunniga, hurusom åtskilliga automobilförsäkringsbolag hemställt, att försäkringsinrättning ej måtte medgivnas koncession för tecknande av obligatorisk ansvarighetsförsäkring med

mindre densamma förpliktade sig att gemensamt med övriga koncessionerade inrättningar bilda en sammanslutning för övertagande av ansvaret för oförsäkrade motorfordon. I anslutning härtill anförde de sakkunniga vidare:

Av det erbjudande, som försäkringsbolagens uttalande kunde anses innefatta, hade förslaget begagnat sig på sätt som av 16 § framginge. Det hade icke ansetts erforderligt att i lag fastslå den av bolagen förutsatta sammanslutningens form och verksamhetsätt. Man hade nöjt sig med att förklara samtliga anstalter ansvariga en för alla och alla för en. Den skadade kunde alltså för utbekommande av det skadestånd, vartill han vore berättigad, hålla sig till vilken av dem han ville. Endast om grunden för ansvarighetens fördelning anstalterna emellan hade lagbestämmelse ansetts erforderlig. I övrigt finge anstalterna själva bestämma, hur deras förhållande inbördes och gentemot allmänheten borde ordnas. Att anordningarna gjordes så enkla och för den skadade bekväma som möjligt, vore för en var av anstalterna av synnerligt intresse.

Föreningen för gemensamt lagenligt trafikförsäkringsansvar, vilken utgör en sammanslutning av de försäkringsanstalter, som enligt Kungl. Maj:ts tillstånd meddela trafikförsäkring, har i en till justitiedepartementet ingiven, den 3 november 1932 dagteknad skrivelse hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om sådan ändring i 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar, att föreningen bleve undantagen från lagens tillämplighetsområde. Föreningen har tillika i en till handelsdepartementet ingiven skrivelse hemställt, att Kungl. Maj:t måtte stadfästa föreningens stadgar.

I en av föreningen åberopad promemoria har beträffande *föreningens bildande* anförts följande:

Tillstånd att driva trafikförsäkringsrörelse hade Kungl. Maj:t genom särskilda resolutioner beviljat åt trettioen i promemorian namngivna försäkringsanstalter. De i resolutionerna med stöd av trafikförsäkringslagen föreskrivna villkoren för försäkringsrörelsens bedrivande, vilka vore likalydande för samtliga anstalter, innehölle bland annat följande bestämmelse: 'Bolaget åligger att gemensamt med övriga trafikförsäkringsanstalter, på sätt och i den ordning anstalterna besluta och försäkringsinspektionen godkänner, upprätta och vidmakthålla lämpligt organ, som skall äga för anstalternas räkning handhava de angelägenheter, vilka äro förbundna *dels* med den samtliga trafikförsäkringsanstalter enligt lagen om trafikförsäkring å motorfordon gemensamt åvilande ansvarigheten, såsom verkställandet av dithörande skaderegleringar m. m. *dels* ock med försäkring genom tullverkets bemedling å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket införas från utlandet. Bolaget är pliktigt att ställa sig till efterrättelse de beslut, som nämnda organ i vad avser dess angivna verksamhetsområde i stadgad ordning fattar.'

Till åtlydnad av Kungl. Maj:ts föreskrifter hade tjugunio anstalter, som erhållit tillstånd att driva trafikförsäkringsrörelse, beslutat bilda en sammanslutning, som fått benämningen Föreningen för gemensamt lagenligt trafikförsäkringsansvar (i dagligt tal benämnd Trafikförsäkringsföreningen). Föreningen hade konstituerats vid sammanträde med anstalterna den 2 december 1929, varvid stadgar antagits och föreningens första styrelse valts. Föreningen hade av försäkringsinspektionen blivit godkänd såsom det av Kungl. Maj:t föreskrivna organet. Två försäkringsanstalter, som senare erhållit tillstånd att driva trafikförsäkringsrörelse, hade jämväl anslutit sig till föreningen.

§ 1 i *föreningens stadgar* är av följande lydelse:

'Föreningen har till ändamål att, utan att bereda sig ekonomisk vinning, för medlemmarnas räkning

1) handhava de angelägenheter, som äro förbundna med den medlemmarna enligt lagen om trafikförsäkring gemensamt åvilande ansvarigheten;

2) i övrigt tillvarataga medlemmarnas gemensamma intressen i anledning av den av dem drivna trafikförsäkringsrörelsen omfattande i riket hemmahörande motorfordon;

3) a) genom tullverkets bemedling besörja trafikförsäkring å motorfordon, som för tillfälligt brukande i riket införas från utlandet;

b) träffa sådana anordningar och överenskommelser

att hos medlemmar gällande trafikförsäkringar medgivnas giltighet vid färder utomlands enligt i respektive länder gällande lagar och förordningar om obligatorisk ansvarighetsförsäkring eller garanti;

att hos andra länders försäkringsanstalter gällande ansvarighetsförsäkringar å utländska motorfordon erhålla giltighet såsom trafikförsäkring vid fordonens tillfälliga brukande här i landet.

Inom föreningen bildas skilda avdelningar:

Avd. A. för verksamhet enligt 1) här ovan

» B. » » » 2) » »
» C. » » » 3) » » .'

Medlem i föreningen är enligt 2 § en var anstalt, som erhållit tillstånd att meddela trafikförsäkring. Vid inträdet skall medlemmen göra anmälan å av föreningen fastställt formulär och angiva, huruvida medlemskapet skall avse allenast avdelning A eller även avdelningarna B och C.

§ 5 i stadgarna föreskriva att i fall, som omförmäles i 21 § trafikförsäkringslagen, styrelsen äger att för medlemmarnas räkning verkställa skaderegleringar och föra regresstalan ävensom att i samband härmed utbetala och uppbära medel, ingå förlikning samt kära och svara inför domstol.

Stadgarna innehålla vidare bestämmelser angående styrelse, vinst- och förlusträkningar, fördelning mellan föreningsmedlemmarna av ansvarigheten i fråga om skadefall och utgifter i övrigt, förande av räkenskaperna, skyldighet för medlemmarna att utgiva förskott, föreningssammanträden, utträde ur föreningen ävensom slitande av tvister mellan föreningen samt medlem eller medlemmar av föreningen.

I fråga om *föreningens verksamhet* innehåller den förut omnämnda promemorian följande:

Föreningen vore närmast att anse såsom ett ombud för däri ingående trafikförsäkringsanstalter och dreve icke någon rörelse för egna syften. Inom föreningens främsta verksamhetsområde, handhavandet av de angelägenheter som vore förbundna med den medlemmarna enligt trafikförsäkringslagen gemensamt åvilande ansvarigheten — avdelning A — beslutade icke föreningen utan styrelsen direkt å medlemmarnas vägnar på grund av fullmakt enligt 5 § i stadgarna. Det låge i sakens natur, att verksamheten inom avdelning B, som avsåge tillvaratagande av medlemmarnas gemensamma intressen i an-

ledning av den av dem drivna trafikförsäkringsrörelsen å inhemska motorfordon, icke skedde för något eget syfte. Den huvudsakligaste delen av verksamheten inom avdelning C, meddelande av försäkringar å motorfordon som för tillfälligt brukande i riket infördes från utlandet, samt utfärdande av sådana förbindelser som avsåges i 5 § trafikförsäkringslagen, torde närmast vara att anse såsom försäkringsrörelse och skedde icke ens formellt i föreningens namn utan å de trafikförsäkringsanstalters vägnar, vilka enligt anmälan till försäkringsinspektionen gemensamt dreve trafikförsäkringsrörelse för utländska motorfordon. Föreningen som sådan skulle så mycket mindre kunna fullgöra denna verksamhet som försäkringsrörelse finge drivas endast av försäkringsaktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag.

Inom föreningens samtliga avdelningar vore verksamheten omfattande. Det kunde sålunda nämnas, att inom avdelning A under åren 1930—1931 anmäls sammanlagt 369 skador, vilka vid sistnämnda års utgång föranlett utbetalningar och reservavsättningar å tillhopa 304,552 kronor, att inom samma avdelning under år 1932 anmäls omkring 180 skador, att inom avdelning C utställes omkring 8,000 försäkringar och under åren 1930—1931 anmäls 61 skador, vilka vid sistnämnda års utgång föranlett utbetalningar och reservavsättningar å 75,878 kronor, att under år 1932 skadeutbetalningarna uppgått till 126,149 kronor, att förbindelser enligt 5 § trafikförsäkringslagen på grund av särskilda överenskommelser utfärdats för 83 utländska försäkringsanstalter samt att omkring 45 skador å dylika anstalters vägnar reglerats. I samband med skaderegleringsverksamheten hade det varit erforderligt för föreningen att i åtskilliga fall föra talan vid domstol. Flera rättegångar, i vilka föreningen vore kärke eller svarande, vore för närvarande vid domstol anhängiga.

Vidare anföres i promemorian:

Genom ett den 28 september 1932 givet utslag i mål mellan föreningen, å ena, samt automobilföraren Bror Filip Andersson, å andra sidan, hade högsta domstolen förklarat av föreningen anförda besvär icke kunna upptagas till prövning, enär föreningen icke blivit registrerad såsom ekonomisk förening samt sådana omständigheter icke visats föreligga, att föreningen det oaktat kunde tillerkännas rätt att vid domstol söka, kära eller svara.

Någon registrering av föreningen enligt bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar hade, såsom högsta domstolen anmärkt, icke skett och torde icke heller kunna vinnas, enär föreningen på grund av beskaffenheten av dess åligganden svårigen kunde bringas i överensstämmelse med föreskrifterna i nämnda lag och villkoren för registrering därför icke torde kunna av föreningen uppfyllas. Här skulle i korthet beröras de bestämmelser i föreningslagen, efter vilka trafikförsäkringsföreningen icke eller endast med svårighet kunde anpassas.

Enligt 3 § häftade för ekonomisk förenings förbindelser allenast dess tillgångar, varjämte medlemmarna kunde åtaga sig till visst belopp begränsad personlig ansvarighet, i vilket fall enligt 7 § 6 punkten i stadgarna för en ekonomisk förening skulle angivas det belopp, intill vilket medlemmarna skulle svara. Trafikförsäkringsföreningens samtliga medlemmar däremot vore på grund av 21 § trafikförsäkringslagen solidariskt ansvariga till obegränsat belopp för de förbindelser, föreningen genom verksamheten inom avdelning A iklädde sig, liksom de till avdelning C anslutna medlemmarna vore på lika sätt ansvariga för de genom verksamheten inom denna avdelning uppkommande förbindelserna. Visserligen kunde i stadgarna utelämnas bestämmelse om personlig ansvarighet för medlemmarna eller intagas föreskrift om till visst belopp begränsad ansvarighet och medlemmarna

vid sidan därav genom särskild utfästelse ikläda sig obegränsat ansvar, men en sådan anordning kunde knappast anses tillständig ur vare sig rättslig eller sund ekonomisk synpunkt och skulle dessutom verka direkt vilseledande för allmänheten.

I 5 § stadgades, att ekonomisk förening skulle bestå av minst fem medlemmar och i 48 §, att dylik förening skulle träda i likvidation då antalet medlemmar nedgått under fem samt tillräckligt antal medlemmar ej inträtt inom tre månader. Trafikförsäkringsföreningen måste däremot på grund av Kungl. Maj:ts föreskrifter bestå, oavsett om antalet trafikförsäkringsanstalter i framtiden skulle nedgå under fem.

Föreningslagen förutsatte, att ekonomisk förening skulle erhålla erforderligt rörelsekapital genom insatser från medlemmarna, och skulle enligt 7 § 4 punkten i stadgarna angivas insatsernas storlek, huru dessa skulle göras och huruvida medlem finge deltaga med högre belopp än enkel insats. Trafikförsäkringsföreningen måste för behöriga fullgörandet av dess verksamhet hava rätt att när som helst från medlemmarna infordra erforderliga rörelsemedel. En anordning med insatser vore därför överflödigt och skulle endast förorsaka onödigt arbete.

Föreningslagen förutsatte, att ekonomisk förenings verksamhet skulle kunna giva vinst, och föreskrevs i 7 § 7 punkten, att i stadgarna skulle angivas huru stor del av årsvinsten som minst skulle avsättas till reservfond. Trafikförsäkringsföreningens verksamhet vore av den beskaffenhet, att vinst för något år vore utesluten. Verksamheten inom avdelning A kunde enligt sakens natur medföra endast förluster, och föreningens övriga åligganden vore varken ägnade eller avsedda att medföra överskott. Någon vinstavsättning till reservfond kunde därför icke ifrågakomma för föreningen. En reservfond skulle för övrigt till ingen nytta belasta medlemmarnas ekonomi.

8 § föreskreve, att ekonomisk förenings firma skulle innehålla orden 'utan personlig ansvarighet' eller, där medlemmarna åtagit sig till visst belopp begränsad personlig ansvarighet, orden 'med begränsad personlig ansvarighet'. En sådan beteckning i trafikförsäkringsföreningens firmanamn skulle ju i realiteten vara sanningslös. Föreningens verkliga ekonomiska styrka kunde i själva verket icke vara betydelselös vare sig för de skadelidande, vilka hade att hänvända sig till föreningen med sina krav, eller för alla de utländska försäkringsanstalter, med vilka föreningen trädde i förbindelse.

Enligt 10 § vore medlemskap i ekonomisk förening beroende på ansökning och enligt 67 § skulle, i fråga om dylik förening med begränsad personlig ansvarighet, ansökningen hava viss form och innehålla uttryckligt åtagande av sådan ansvarighet. 11 § föreskreve ovillkorlig rätt för medlem att uppsäga sig till utträde, i varje fall efter viss tid från inträdet, och i fråga om förening med begränsad personlig ansvarighet föreskrevs i 66 §, att stadgarna ej finge innehålla bestämmelse, som utgjorde hinder för medlem att när som helst uppsäga sig till utträde. Försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att driva trafikförsäkringsrörelse, vore däremot utan vidare på grund av koncessionsvillkoren att anse såsom medlem i trafikförsäkringsföreningen och skyldig att såsom sådan kvarstå.

I 14 § föreskrevs, att avgång ur ekonomisk förening skulle anses äga rum vid den tid för räkenskapsavslutning, som infölle viss tid efter det den omständighet som föranlett avgången, inträffat. Trafikförsäkringsanstalt, vars tillstånd återkallades, måste givetvis omedelbart utträda ur trafikförsäkringsföreningen, oberoende av den tidpunkt, vid vilken närmaste räkenskapsavslutning inträffade.

Enligt 20 § skulle ledamot av ekonomisk förenings styrelse vara medlem i föreningen; dock finge, där bolag eller annan samfällighet vore medlem, leda-

mot av den samfällighets styrelse eller delägare i samfälligheten vara ledamot av föreningens styrelse. Nuvarande styrelseordföranden i trafikförsäkringsföreningen, vilken icke företrädde någon enskild medlem, liksom flera styrelseledamöter, vilka företrädde försäkringsanstalter utan att vara ledamöter i anstalternas styrelser eller delägare i anstalterna, skulle icke kunna kvarstå därest trafikförsäkringsföreningen skulle anpassas efter föreningslagen. De utländska försäkringsanstalter, vilka dreve trafikförsäkringsrörelse här i landet utan att här hava styrelseledamot eller delägare, skulle över huvud taget icke kunna bliva representerade i föreningens styrelse. För närvarande vore sistnämnda anstalter företrädde i styrelsen med tvenne ledamöter. Visserligen kunde dessa svårigheter undanröjas exempelvis genom att ifrågakvarande personer förvärfvade aktier i något till föreningen anslutet försäkringsaktiebolag eller bleve delägare i ömsesidigt försäkringsbolag som vore medlem i föreningen, men sådana åtgärder skulle i själva verket innebära ett kringgående av gällande lag och syntes icke böra göras nödvändiga. Ej heller torde det låta sig göra att enskilda personer inträdde som medlemmar i föreningen. Denna borde uteslutande vara en sammanslutning av de anstalter som dreve trafikförsäkringsrörelse. En personlig medlem skulle på något sätt få berövas rösträtt i föreningen, då annars det bolag, där han vore anställd, skulle få otillbörligt stort inflytande.

I fråga om ekonomisk förening med personligen ansvariga medlemmar stadgades i 69 §, att inträdande medlem svarade för alla förbindelser, vari föreningen vid tiden för inträdet häftade, och att avgången medlem i regel ej svarade för de förbindelser, som uppkomme efter det hans avgång i viss ordning kungjorts, samt i 70 §, att medlems ansvarighet finge göras gällande allenast i samband med föreningens konkurs och att avgången medlem vore fri från ansvarighet, därest föreningens tillgångar ej avträddes till konkurs efter ansökning, som gjordes inom ett år från det avgången kungjordes. Trafikförsäkringsanstalternas ansvarighet för föreningens förbindelser måste bestämmas efter helt andra grunder. Inträdande medlem kunde givetvis icke göras ansvarig för skada i följd av händelse som inträffat före inträdet, och å andra sidan måste utträdande medlem utan inskränkning vara ansvarig för skada i följd av händelse som inträffat före utträdet. Vidare kunde medlems ansvarighet naturligen tagas i anspråk utan föreningens konkurs.

Enligt 73 § skulle ekonomisk förening registreras hos Konungens befallningshavande och enligt 75 § skulle registrering vägras bland annat därest föreningens stadgar ej stode i överensstämmelse med föreningslagen. Av det sagda torde framgå, att trafikförsäkringsföreningens stadgar svårigen kunde bringas i överensstämmelse med föreningslagen. Även om stadgarna skulle kunna givas sådan lydelse, att något hinder för deras godkännande formellt icke kunde anses föreligga, syntes dock registreringsmyndigheten hava att vägra godkännande, enär föreningen i verkligheten icke skulle vara i överensstämmelse med föreningslagen. För övrigt syntes föreningen såsom för närvarande vore fallet böra sortera uteslutande och direkt under försäkringsinspektionen.

Det torde utan vidare vara klart, att ett aktiebolag icke skulle lämpa sig för fullgörandet av den verksamhet som åläge trafikförsäkringsföreningen. Aktiebolagsformen möjliggjorde exempelvis icke ett rationellt ordnande av de rättsförhållanden, som uppstode då tillstånd att driva trafikförsäkringsrörelse återkallades eller beviljades åt nya anstalter.

Då trafikförsäkringsföreningens bildande förutsatts i trafikförsäkringslagen och föreskrivits av Kungl. Maj:t, torde föreningen vara att betrakta såsom en offentligrättslig institution, icke jämförlig med i föreningsform bildade frivilliga sammanslutningar. Föreningens hela verksamhet ginge i själva

verket ut på att göra effektivt det skydd av social natur som införts genom den obligatoriska trafikförsäkringen. Det låge därför i hög grad även i statsmakternas intresse att föreningen bereddes rättskapacitet. Såsom framginge av vad förut anförts torde föreningen icke kunna ombildas till överensstämmelse med föreningslagen, så att registrering kunde ske och rättskapacitet därmed vinnas, och ej heller torde föreningen kunna ersättas av ett aktiebolag. Då syntes endast den utväg öppna sig, att Kungl. Maj:t gäve sanktion åt föreningen genom att meddela stadfästelse å dess stadgar, eventuellt med de ändringar eller tillägg däri, som Kungl. Maj:t kunde finna påkallade.

Därest så ansåges nödigt syntes tillika böra föranstaltas om sådan ändring i 91 § föreningslagen, att föreningen undantoges från lagens tillämplighetsområde.

Över föreningens förevarande framställning hava utlåtanden avgivits av försäkringsinspektionen och överståthållarämbetet.

Försäkringsinspektionen har anfört följande:

Då försäkringsinspektionen på sin tid godkänt föreningen såsom det av Kungl. Maj:t föreskrivna organet för handhavandet av vissa i koncessionsvillkoren för trafikförsäkringsanstalterna omförmälda angelägenheter, hade försäkringsinspektionen haft anledning antaga, att föreningen skulle av domstolarna anses besitta rättskapacitet. Då emellertid högsta domstolen fränkät föreningen rättskapacitet, vore det enligt försäkringsinspektionens mening av vikt att åtgärder vidtoges, varigenom föreningen kunde erhålla dylik förmåga, då föreningen eljest icke kunde fylla de uppgifter i olika hänseenden, som åvilde densamma. Då de av föreningen ifrågasatta åtgärderna syntes tjäna angivna syfte, finge försäkringsinspektionen för sin del tillstyrka bifall till framställningen.

Överståthållarämbetet har yttrat:

Då registreringsplikt enligt gällande lag om ekonomiska föreningar syntes åligga föreningen, men, på sätt av ansökningshandlingarna närmare framginge, föreningens stadgar svårligen kunde bringas till överensstämmelse med samma lag och då det uppenbarligen vore av vikt, att hinder för föreningens förvärvande av rättskapacitet snarast möjligt undanröjdes, funne sig överståthållarämbetet böra tillstyrka bifall till föreningens framställning om att bliva undantagen från föreningslagens tillämplighetsområde.

Genom det av föreningen omnämnda utslaget har högsta domstolen, enär föreningen icke blivit registrerad såsom ekonomisk förening, samt sådana omständigheter icke visats föreligga att föreningen det oaktat kunde tillerkännas rätt att vid domstol söka, kära eller svara, funnit av föreningen anförda besvär icke kunna upptagas till prövning. Enligt detta utslag — som tydligen är grundat å bestämmelsen i 4 § lagen om ekonomiska föreningar, att ekonomisk förening, innan den blivit registrerad, ej kan förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara — saknar föreningen rättslig handlingsförmåga.

Med de för trafikförsäkringsanstalterna fastställda koncessionsvillkoren lärer överensstämma, att det organ, som för anstalternas räkning skall handhava de gemensamma angelägenheterna, erhåller självständig rättslig handlingsförmåga. Detta påkallas jämväl av praktiska skäl. Den verksamhet, som ankommer på det nämnda organet, torde emellertid icke lämpligen kun-

*Departements-
chefen.*

na bedrivs vare sig under bolagsform eller under den föreningsform, som är bestämd genom lagen om ekonomiska föreningar. Då man synes kunna förvänta, att den av trafikförsäkringsanstalterna bildade, av försäkringsinspektionen godkända sammanslutningen, därest den erhåller rättslig handlingsförmåga, kommer att på ett betryggande sätt omhändervä de angelägenheter, vilka, enligt vad som förutsatts vid trafikförsäkringslagens tillkomst, skola ombestyras av trafikförsäkringsanstalterna gemensamt, finner jag mig böra tillstyrka, att föreningen, såsom den i sin skrivelse hemställt, undantages från tillämpningen av lagen om ekonomiska föreningar. Härigenom beredes föreningen möjlighet att utan registrering vinna godkännande såsom självständigt rättssubjekt. Förslag till ändring i 91 § föreningslagen av angiven innebörd har upprättats inom justitiedepartementet

Fråga om fastställelse å föreningens stadgar torde framdeles komma att anmälas av chefen för handelsdepartementet.»

Föredraganden uppläser härefter det nämnda förslaget till *lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar* av den lydelse, bilaga¹ till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen angivna ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

H. Stefenson.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 27 december 1932.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALEXANDERSON,
EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitierådet GREFBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 december 1932, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av extra ledamoten för lagärenden i justitiedepartementet, hovrättsrådet Gustaf Eriksson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, lagrådets den 27 december 1932 avgivna utlåtande över det den 16 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas innevarande års riksdag till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Axel Wennerholm.